

Rasistiskt våld mot adopterade under 1996

(ur *Um & Yang* 1/1997)

Tobias Hübinette

Under 1996 fortsatte den rasistiska våldsvågen runtom i landet, samtidigt som den nationalsocialistiska rörelsen råkade ut för flera bakslag men också en hel del framgångar. Det är inte lätt att få en överblick över situationen i landet vad gäller rasism och nazism. Klart är dock att adoptionsfrågan på många sätt har kommit i blickpunkten. Detta syns dels i frekvensen av uttalanden i frågan från rasistiska grupper, men kanske framför allt genom en granskning av det rasistiska våldets offer.

Följande sammanställning bygger på ett antal subjektivt utvalda artiklar och undersökningar, och är ett försök att ge en bild av situationen för många internationellt adopterade ungdomar och vuxna i Sverige i dag.

Adoptionen minskar

Den 20 juli publicerade Dagens Nyheter en artikel om internationella adoptioner under rubriken "Allt färre svenskar adopterar barn". Sedan "rekordåret" 1977, då 1864 barn anlände till Sverige, och då adoptionsköerna var långa har den internationella adoptionen minskat drastiskt. 1995 adopterades 895 barn till Sverige, och en allt större andel kommer från Östeuropa. Förutom den dåliga ekonomin i landet är en av huvudorsakerna till minskningen, enligt Adoptionscentrum, den ökande rasismen i landet.

Den 12 augusti publicerade Blekinge Läns Tidningen en artikel med rubriken "Allt färre adopterar utländska barn". I Blekinge har den internationella adoptionen enligt tidningens undersökning under en tioårsperiod minskat med 70 procent. En av orsakerna torde sökas i den starka naziströrelsen i länet, representerad av den våldsamma organisationen Nationalsocialistisk Front med centrum i Karlskrona.

Attitydundersökningar

Däremot har antalet svenskar som vill ta emot färre internationellt adopterade barn minskat enligt flera attitydundersökningar från de senaste åren.

1981 visade Diskrimineringsutredningen att 75 procent av den vuxna svenska befolkningen ansåg att den internationella adoptionen kunde få fortsätta eller till och med öka.

Slutligen 1993 visade en undersökning från Centrum för invandrarforskning att 87 procent av de svenska ungdomarna ansåg att Sverige kan ta emot minst lika många adoptivbarn som idag.

Den nationalsocialistiska rörelsen

I en närradiosändning i Stockholm med nazistiska Patriotiska Kultur- och Musikföreningen i november månad presenterades noggrann statistik över antalet invandrare som anlät till Sverige under året, och från vilka länder dessa kom. Utan någon kommentar av något slag inkluderades även internationellt adopterade barn, och angavs också i egenskap av dessa. Sändningen markerar en förändring av synen på adoptionsfrågan som har pågått i flera år inom nazirörelsen.

Samma tankegångar återfinns i den amerikanska vit maktmusiktidskriften *Resistance* vårnummer i en artikel med rubriken "Adopting a suicidal mentality". För det första finns det egentligen ingen skillnad alls mellan invandrare, flyktingar och adoptivbarn. De utgör samma hot "mot den ariska rasen". Vad värre är: adoptivbarn i vuxen ålder är troligtvis den "icke-vita" grupp som tenderar att "blanda sig" mest. Konsekvensen av detta blir nazistens mardröm: rasblandning och i slutändan den vita rasens totala undergång.

Schein-affären

I oktober publicerade Carlssons förlag debattboken *Och vi som ville så väl* redigerad av Hans Nestius där 19 kända debattörer skriver om sin syn på det mångkulturella Sverige. Ett av de mest uppmärksammade bidragen kom från den socialdemokratiska chefsideologen Harry Schein, som utropade "Jag tror inte för fem öre på det mångkulturella samhället". På frågan om anpassning skriver Schein: "Men också det är svårt, speciellt för dem som har ett avvikande utseende jämfört med majoriteten. Jag har bekanta som har adopterat barn från Korea. Jag tror att de gjort sig skyldiga till en fruktansvärd omdömeslöshet." Schein fick ta emot flera hårda angrepp, men fick också en del medhåll. Den 15 oktober skrev Anders Ehnmark, också han från vänsterkanten, en krönika i *Expressen* med rubriken "Harry Schein har rätt".

Framför allt har Schein fått medhåll från rasister och nazister, både genom enskilda insändare i dagspressen och i olika organisationers tidskrifter från *Ny Demokrati* till *Sverigedemokraterna*. Det invandrarfientliga partiet *Sverigedemokraterna* använder sig av Schein-affären som ett exempel på "... onåd hos den tredje statsmakten". I sin partibulletin från oktober utropade partiet "Välkommen till Sverigedemokraterna Harry!"

Adoption i mediadebatten

Den 30 maj publicerade Kurdo Baksi en krönika i *Dagens Nyheter* med rubriken "Små söta svartskallar" som behandlade den rasism adoptivbarn från i det här fallet Korea utsätts för och vad detta i vissa fall kan betyda för en enskild individs sökande efter sin ursprungliga identitet.

Den 13 november publicerade kds partiledare Alf Svensson en debattartikel i Göteborgs-Posten med rubriken ”Nu behöver vi motkrafter till främlingsfientlighet”. I artikeln berättar Alf Svensson bland annat om ett möte med en pappa och dennes adoptivbarn från Indien som ofta möter rasistiska tillrop på tunnelbanan i Stockholm.

I december visade TV1 Annika Hagströms dokumentärfilm i två delar om 24-åriga Maeza Kisanga, adoptivbarn från Etiopien, och hennes dotter Naima som har flyttat till ett nytt liv i Tanzania. I filmen berörs vid flera tillfällen den främlingsfientlighet och det utanförskap som drabbar många internationellt adopterade i Sverige. Dokumentärfilmen har följts av flera rasistiska insändare i olika dagstidningar som använder sig av Maeza Kisangas beslut att flytta tillbaka till Afrika som ett bevis på att det mångkulturella samhället inte fungerar. Argumentationen har också använts i en debattartikel av Ny Demokratis förre partisekreterare Lars Moquist som också stödjer sig på Harry Scheins uttalanden om koreanska adoptivbarn.

Höör, Piteå, Trollhättan och Skurup

Den 6 mars intervjuar Skånska Dagbladet flera adoptivföräldrar i Höör med barn från Vietnam och Indien som berättar om sin oro och rädsla för den växande främlingsfientligheten. I Höör har Sverigedemokraterna två mandat i kommunfullmäktige sedan valet 1994 och är bland annat större än både folkpartiet och vänsterpartiet.

Den 4 maj skriver Norrbottens-Kuriren om det skinheadgäng som finns i Piteå som går runt på stan och skriker ”Sieg heil” och trakasserar adoptivbarn.

Den 16 augusti intervjuar Trollhättans Tidning 16-åriga Mattias Brelid från Trollhättan, adoptivbarn från Korea, som berättar om den livaktiga naziströrelsen på orten. I kommunvalet 1994 var Sverigedemokraterna endast tio röster från ett mandat i fullmäktige. Trollhättan har också en egen nazistorganisation, Trollhättans NS, som hjälpte till att arrangera årets Hess-demonstration den 17 augusti.

Den 3 oktober intervjuar Skånska Dagbladet 18-åriga Caroline Roos från Skurup, adoptivbarn från Sri Lanka, som i flera år har mobbats på grund av sitt ursprung. Efter en tid hos en fosterfamilj och efter en återresa till Sri Lanka trivs Caroline Roos i dag med livet och vill gärna hjälpa andra adoptivbarn som utsätts för mobbning.

Olaga diskriminering i Göteborg

I februari månad vägrades 24-åriga Sara Fahlberg, adoptivbarn från Etiopien, en anställning på en Statoil-mack i Göteborg med hänvisning till hennes ursprung. Ärendet anmäldes till Diskrimineringsombudsmannen och till Svenska Transportarbetareförbundet som påkallade centrala förhandlingar med arbetsgivaren. Den 28 augusti träffades en överenskommelse om ett skadeståndsbelopp på 60 000 kronor.

Den 27 juli blir en 17-årig flicka i Kalmar, adoptivbarn från Afrika, attackerad av tre skinheads som bland annat kastar ölburkar och flaskor och skriker ”jävla apjävvel” och ”negerjävvel”. Enligt flickans föräldrar var detta inte första gången som skinheads gav sig på henne. Den 19 september döms de tre skinnskallarna från Kalmar till böter respektive vård inom socialtjänsten för ofredande.

Rasistiskt våld i Luleå och Vänersborg

Den 6 juni attackerar ett skinheadgäng i Luleå en personbil med en familj och dess adoptivbarn från Asien. Skinnskallarna bankar bland annat på biltaket, gör Hitlerhälsning och kastar sten mot rutorna. Fyra skinheads omhändertas senare för att ha ofredat familjen. Under eftermiddagen bråkar skinheads och punkare i Luleå med varandra. En av skinnskallarna var enligt vittnesuppgifter beväpnad med en pistol. Senare under kvällen i samband med en demonstration mot rasism hamnar ett skinheadgäng i slagsmål med ett gäng antirasister på Bergnäsbron varvid en skinnskalle blir misshandlad med en påk.

Den 26 juli attackerar ett stort nazistgäng en grupp ungdomar i Vänersborg bestående av både svenskar och invandrare. I det efterföljande handgemänget blir ett 18-årigt adoptivbarn från Sri Lanka grovt misshandlad med en flaska och får sin syn förstörd på högra ögat. Den 20 december döms en 21-årig nazist från Trollhättan med en bakgrund inom hemvärdet och kustjägarutbildningen till skyddstillsyn och samhällstjänst för misshandel. Västkustens marinkommando hade försökt avbryta 21-åringens värnplikt, men denne överklagade och fick rätt. För 18-åringens föräldrar är domen ett hån i ett misshandelsmål där motiven uppenbart var rasistiska och därför borde ha betraktats allvarligare.

Framtiden

1996 var också det år då stora delar av samhället och även allmänheten började reagera med skärpa mot landets tyvärr alltför talrika rasister och nazister. Bland annat har detta gjort sig märkbart i ett antal uppmärksammade domar för hets mot folkgrupp och en på grund av yttre tryck ökande splittring inom den nationalsocialistiska rörelsen. Dessutom har naziströrelsen under året fått problem med att genomföra sina tidigare inkomstbringande vit makt-konserter.

Å andra sidan kan en relativt stor ”eftersläpning” skönjas på många mindre orter i landet där det fortfarande är ”mode” att vara skinhead och ”inne” att lyssna på vit makt-musik. På dessa orter där antalet invandrare och flyktingar ofta är försumbart är det i första hand adoptivbarn som blir offer för det rasistiska våldet. Ett olycksbådande tecken för framtiden är också den ideologiska utvecklingen inom naziströrelsen och dess fixering vid det faktum att ”icke-vita” adoptivbarn naturligt nog i allt större utsträckning kommer att få

barn med "vita" svenskar. Det norska Hvit Valgallians förslag att sterilisera alla adoptivbarn ter sig i ett sådant perspektiv i så fall fullt naturligt.